a Religiosos. scz professos tacite vel expresse religionez approbatā. de vo. c. vno. li. vi. qd intelligo etiam si professio illa tacita vel expssa nō obligat illi religioni sed religioni in genere. exēplum de regu. nō solū. et. c. se. li. vi.

b Et moniales. qz sup iam noūauerat protrahentē cū moniali et hic repetit de moniali. vior ꝗ pbari q puscans in illo actu p quo quis excōicatōez incurrit excōicat? nō est de hoc scpsi de sē. exēō. contingit. i. Possz tū dici q. s. punit scient? ꝓhētē cū moniali. ꝗ vero punit monialē cōtrahentē etiā eo casu quo cū ea cōtrahēs nō ligatur. vt qa hoc ignorat.

c Sacris. stricte hoc dico pter no. xxij. di. visum.

d Cōtrahētes. nō repetit scienter qz lz ignorāter posset quis ꝓhere cum pſaguinea affine vl monacha nō tū in monachum monacham vel pstitutū in sacris protrahētē cadit ignorātia. facit de sep. ab excōmūicato. C. de se. isti d. fi. Puto tū q vbi esset pbabilis ignorātia vt in ordinato ad sacros ī amentia vel dormitōne etiā eo casu q caracter impmit. de bap. maiores. ī fi. vel infra pubertatē. de cle. psal. p mo. c. vno. nō essz locus huic pene.

e Cōstiterit. ē ex officio et nemine deferēre. de diuor. porro. ij. Sēn. et vide qd diri. s. e. cō. de censi. c. fi.

f Separent. pcedit satisfactio sicut in manifesta offensa. de sen. exēō. venerabilib?. li. vi.

g Obtinere. p. epm. de sen. ex. nu per. et ꝗ patz q non suffiē satisfactio nisi sequatur absolutio. e. t. cū desideres. in fi. spō. c. fi. C. de icest. et inuti.

h Iurib?. de clādest. de nup. q protra. insti. de nup. Si aduersus. de here. cū scōm. in pri. li. vi. et ꝗ quo ad primū. de cōsanguineis ꝛ affinib?. et de ꝗ de do. inter vi. ꝛ vx. et si necesse. q ad scōm. de pfessis. xxvij. di. c. iij. et. c. se. xxvij. q. i. p to. xxxv. q. ij. si quis nō dicā. quo ad terciā. de cōstitutis in sacris. xxviij. di. pſbrū. xv. q. vl. cū multe. de cleri. diu. e. i. et. c. sane. ij. qui cle. vel vo. c. i. et. ij. cū sīlibus.

Inter. ī studijs romane curie parisiē. oronicēsi. bonoñ. et salamantino debent esse magistri catholici scolas regentes in linguis hebraica arabica et caldea. duo scz p qualibet lingua. Et statuit per quos eis debeat de stipēdijs et sumptibus puideri. Et ponit primo exordiū in quo duo facit Primo ponit intētōnem suā generalē. Secō spēalem. ibi. nō ābigimus. secā ibi. vt igitur. ponitur pstō. primo prouidēs circa loca magistroz. secō circa expēsas. ibi. quib?.

i Sollicitudies. pcoz. de pur. ca. inter. vbi ponit alia. s. de vulpeculis capiendis.

k Perpeti. qi perpetua pstinua. vel assidua. est et infinitiuū h? x bi pperior. et ponit p diu tolerare vel valde pati. ꝛ ducere. xl. di l In stī. tria. de spō. int opera.

m Cooperāte grā. p quā pgnoscit qd agēdū sit et qd vitādū ꝛ adiuuamur ad faciēduz. de cō. di. iiij. grā. et trib? vltīs. c. Est tāt grā opans et coopans pma ppat homīs voluntatē vt velit bonū. Secā adiuuat ne frustra velit videtur tamē qbusdā q eadez sit grā. idē do nū vel eadē xtus opans ꝛ cooperās. sz ppt diuersos effectus distinguunt in xbo. grā enī q pat hoīs volūtatē ad bonuz cū nō sit ociosa vt augeat. et aucta pficiat coadiuuat ne frustra velit sz pducat ad op? qōcūqz recipiat. coaptabitur ꝗ lēa huic altricatōni theologoz. Est sīlis alēcatō legistaz. an sint due possessiōes differētes spē. an vna tātuz diuersificata p accidētia. d q satis pz p dyoni. de regiur. in. iij. regula. li. vi. et an sit vnicū int̄esse an triplex. de q etiā satis p eū. e. ti. moza. n Ad id. s. ad inducendū. o Admodū. p valde. cōmani xx. nos itaqz.

p Promi. i. pferri vel pmulgari. et hētur hoc xbū. de iud. nouit. x. qēūqz. xxij. q. iij. nō pr. ī fi. ponit enī pmere p pferre. manifestare. apire. ore dicere. q Inanit. q. inuanū vel inutiliter. oz. qsti. s Voluit. actuū. ij. an t Proferant. si. de of. pri. et de varietate ligua. xvi. di. septuagīta. in fi. t Qui viri. catholici.

u Obtineri. e. ti. c. fi. Curiā. q hz studiū generale et priuilegia studij. de pūile. c. ij. li. vi.

excōmunicationis sententie ipso facto deceruimus subiacere. Precipiētes eccīaz prelatis vt illos qs eis pstitērit taliter protrahisse excōicatos publice tam diu nuncient seu a suis subditis faciant nunciari. donec suuz hūiliter recognoscentes errorem separentur ab inuicē et tam ipsi qz celebrātes pdcā absolutōis obtinere bnficiū mereantur. Per pdcā qz iurib? que sic protrahētib? et celebrantibus alias penas imponūt in nullo volum? derogari.

De magistris.

Inter sollicitudies nris humeris incūbentes ppeti cura reuoluimus vt errātes in viam veritatis induce re ipsoszq lucrifacere deo. sua nobis coopante gratia valeamus. hoc est qd pfecto desiderant exquirim? ad id nrē mētis sedulo destinamus affectū. ac circa illud diligēti studio vl studiosa diligētia vigilamus.

Nō ambigimus autem qn ad hmōi nostrū deside rium assequēdum diuinoz eloquioz sit expositō congrua. iporzqz fideliū pdicatio admodum oportuna. sz nec ignoram? qn et hec promi noscantur inaniter vacuaqz redire si auribus lingua loquētis ignorātiū pferantur. Ideoqz illius cuius vicem in terris lez imeriti gerimus imitantes exēplū qui ituros ad vniuersū mūdū ad euāgelizādū aplos in omni linguarū genere forevoluit eruditos viris catholicis noticiā linguaz hūtib? quibus vtunt infideles pcipue abundare scām affectamus ecclesiam q infideles ipos sciāt et valeant sacris institutis instruere xpicolazqz collegio p doctrinam xpiane fidei ac susceptōem sacri baptisinatis aggregare. vt ergo peritia linguarū huius modi possit humiliter p instructōis efficaciaz obtineri. Hoc sacro approbante cōcilio scolas in subscripta linguarum generib? vbicunqz romanam curiā

[illegible] pm. de sen. ex. nu per. et ꝗ patz q non suffiē satisfactio nisi sequatur absolutio. e. t. cū desideres. in fi. spō. c. fi. C. de icest. et inuti. nup. q protra. insti. de nup. Si aduersus. de here. cū scōm. in pri. li. vi. et ꝗ quo ad primū. de cōsanguineis ꝛ affinib?. et de ꝗ de do. inter vi. ꝛ vx. et si necesse. q ad scōm. de pfessis. xxvij. di. c. iij. et. c. se. xxvij. q. i. p to. xxxv. q. ij. si quis nō dicā. quo ad terciā. de cōstitutis in sacris. xxviij. di. pſbrū. xv. q. vl. cū multe. de cleri. diu. e. i. et. c. sane. ij. qui cle. vel vo. c. i. et. ij. cū sīlibus.

errantes ad veritatis viam. coz. vide. s. e. de iuriur. ro. mani xx. nos itaqz. q. inuanū vel inutiliter. oz. qsti. s. priū. et de varietate ligua. xvi. di. septuagīta. in fi. t. Qui viri. catholici. Curiā. q hz studiū generale et priuilegia studij. de pūile. c. ij. li. vi.

a Residere. qd dic vt. s. e. ꝛpila. romani. §. sane.
b Bonoñ. dr bononia qi sup oia bona vel bonoꝝ noticia nimis amabilis. nō puto q ordo iste ꝓcedat ex ordine studiorꝝ sz ex gratificatōne ꝓuinciarū. et ꝑ qz dicebat romanā curiaz premitti que vltimo studiū habuit a tpe Inno. iiij. vt preḋ. decre. ij. de ꝓuil. li. vi. quicqd sit ꝑ ꝓstat q boñ. habuit ꝓuilegia studij a theodosio. de minore tamē intelligo qui regnare incepit. put collatō natur ex cronicis quas veriores puto anno dñi. ccc. xxv. et regnauit annis. xxvij. quo tamen āno sui imperij ꝑ cōcesserit non ꝓcipio currētibus aūt. cccc. lij. successit marcianus.
c Sufficientē. nō dicit eminentē. cōcor. d etc. cū nobis olī. de ꝓbē. c. pe.
d Hebraice. in origī aliq̃ habuimus hebraice grece arabice. nē. Et illud grece in ipo originali erat cācellatū et forte ꝓter lr̄az que est. s. quibus vtunt ifideles. nē. Cancellata fuit eū greci fideles sint q olim sub obedientia ecclesie. de bap. licet. q fac qd no. d sum. tri. c. pe. li. vi. tñ hodie scismatici sūt nec recognoscūt caput romane eccie et forte expedientior essz sue lingue doctrina q̃ aliaꝝ. Judei aūt habēt lr̄am hebraicā sed linguā spēalem in vulgari nō hūt hēmus enī q eua nuit ipozuz lingua vulgaris. arabica lr̄a est sarracenoꝝ. caldea caldeoꝝ. de ij. xxvij. di. §. huic etiā. et. c. turbat. q. c. quibusdā. et tñ fertur q ꝑ lr̄a hodie nō habeatur.
e Sedē ap. in stipendijs ꝓpetētib? et sūptibus volumus puideri q d sequitur.
f Duallie. scribitur ꝓ duplex u. vt dixi. de tē. or. ca. ij.
g Rectores. alios bñficiatos nō vidēr includere.
h Volumus. ꝑ volūtas suis manet terminis quia nō fuit de executore puisū. te. cū suis ꝓcor. et ij. c. ꝓx.
i Facultatū. de cē. sopi. e. cō. de sta. mo. ca. ij. de reli.
k Ad alia. ꝓcor. s. do. c. ij. Jo. an.

residere cōtinget necnō in parisien. et oronien. boñ. et salamātino studijs ꝓuidimus erigendas. statuentes vt in quolibet locorum ipsoꝝ teneātur viri catholici sufficientem habentes hebraice grece arabice et caldee linguarum noticiā. duo videlicz vniuscuiusq̃ lingue periti qui scolas regant inibi q liberos de linguis ipis i latinū fideliter transferētes alios linguas ipsas sollicite doceant. earumq̃ peritiā studiosa in illos instructōne transfundant vt instructi et edocti sufficienter in linguis huiusmodi fructū spatū possint deo auctore ꝓducere. fidē ꝓpagaturi salubriter in ipos populos ifideles.

Quib? eqdē in romana curia regētib? ꝓ sedem apostolicā. in studijs vero parisiēsi. ꝓ regnū francie. in oronien. anglie scocie hibernie ac vallie. in bononiensi ꝓ ytalie. in salamantino ꝓ hyspanie prelatos. monasteria capitula cōuentus collegia exempta et nō exempta. et ecclesiarum rectores in stipēdijs cōpetētib? et sūptibus volumus puideri cōtributōis onere singulis iuxta facultatum exigentiam imponēdo priuilegijs et exemptōnib? q̃ buscūq̃ ꝓtrarijs nequaq̃ obstātib? quibus tñ nolumus q̃ ad alia ꝓiudiciū generari.

Cum sit nimis absurdū vt quis cū vanitate et impitia ad honorē ascēdat pirie lr̄aꝝ nō sine turbatōe miramur illū apud scolasticos inualuisse abusū q̃ pleriqz eoꝝ qui in q̃uis scientia ad doctoratus vel magisterij assumuntur honorem cū sua solēniter principia faciunt aut sui recipiūt ifignia doctorat? circa cibos vestes et alia sic in expensis excedūt q̃ ipi trāseūte expensaꝝ hmōi vanitate vacui pleriq̃z remanēt grauati Et ceteri q̃ vel nolunt vel nequeūt siles expēsas subire hac occasione frequenter a receptōe honoris huiusmodi retrahūt Volētes igitur de o portuno supbijs remedio puidere. illis ad quos vbilibet pertinet tribuere ꝓus a doctorādo recipiat iuramentū qd in solēnitate sua nō expendat vltra sūmā triū miliū turoñ. argēteoꝝ qd si non fecerit etiaz si sit epus ꝓ vi. menses a collatōne magisterij est suspēsus. ꝓres patēt. in prima exorduz ponens constōnis cām. in scḋa cōstōnē ibi. Volētes. in tercia punitōem trāsgressoꝝ. ibi. si quis.
m Scolasticos. idem ꝟbū. xxviij. dist. sedulo. in ptī. de here. cū ex inūcto. §. lcz. de resti. spo. frequēs. li. vi.
n Doctorat?. vl magisterij. sic. xxviij. dist. de quibus dā. q dicūt q̃dā q̃ doctores in iure canonico vel ciuli. mgīi dñr in theologia vel artibus et quid doceāt septē liberales artes saē. ꝓ host. in sum. huius. ti. §. iij. faē ad ꝓmū. phemiuz li. vi. circa medū. Ad scōm. e. t. c. pe nul. et vl. et ꝑ recipīt apud italicos. sed vltramontañ. ꝓuiter vocant magistros. nec debet alicui ꝑ denoiātō fore molesta cū cristus sic a discipulis vocaretur. Jo. iij. q̃ ipse accepta bat. Jo. xij. dicēs. vos vocatis me magister et dñe et bñ dicitis sū eteni. Et dr mgē q̃si maior in statōe. sicut minister quasi minor. ibidē j. ti. ij. c. i. §. sane. dr etiaz a mouēdo vel a mōstrādo. q de bijs ꝓ host. in sūma. e. t. §. i.
o Honorez. hūc honorē sine peccato quis postulare etiam in quacūq̃z scientia si est dignus. viij. q. i. de scḋturis. ꝟ. ecce ego. e. ti. quāto. ratō qz ꝓ hoc petit oportunitatē ꝓuicādi q̃d habet q̃d laudabile est et ad caritatem pertinens. in indigno vero est peēm ꝓsūptōis. de hoc per arcꝑ. xlviij. di. §. i. quunt quidā in studijs quibusdam vltramontanis.
p Principia. ita loquimur nos et ista insignia fūt cathedra. birretū. apud aliquos liber. annul? o culū. dūt. sicut q̃ūq̃z impfectum scie supplet q̃ūq̃z perfectio caritatis. de renū. nisi. §. ꝓ defectu. sic q̃ūq̃z in talibus impfectū scientie supplet perfectio expensaꝝ.
q Insignia doctoratus. ita loquimur nos et ista insignia fūt cathedra. birretū. apud aliquos liber. annul? o culū.
r Excel

a Vacui. prius habitis ⁊ ꝓsumptis. /.s.e. cõ. de re. do.
b Grauati. onere debitoꝝ. ḋa .x. ille etiam.
c Juramto. si. ꝗ iudeis. significauit. / et j ti. ij. c. i. §. porro. et de multis iuramẽtoꝝ formis expssis in iure vide in spe. de iurĩur. §. i. x. illud. ad quas addas istas.
d Argenteoꝝ. ascẽdunt ad monetã bonoñ. quingẽtas libras bonoñ. quoꝝ. ponendo turoñ. ꝑ duobus venetis. vl .xl. bonoñ. quisvt valere cõsueuerãt
e Doctoratũ. expensas priuati exanimis nõ viḋ̃ꝝ includere.
f Taxãdos. si. s. de vsur. quãq̃ .x. ceterũ. li. vi.
g Pontificali. alꝯ nõ includereẽ. de sen. ex. quia periculũ. de elc. si cõpromissarius. §. huiꝰ. li. vi.
h Cuiuslibet. nõ illius scie tm̃ cuius doctoratũ cõtulit nõ recepto iuramẽto ⁊ est si. de tẽ. oꝝ. vel nõ est.
i Sequẽtes. immediate. si ãt pendẽte ꝑmo semestri iterũ violet hãc cõstõem. an statĩ curat se ꝑm̃ semestre. an tũc cũ finitũ fuerit primũ dubitabatur. ⁊ ꝑuiter tenetur q̃ nõ fit duplicatõ totius. sed statĩ post sẽam trãsgressionem inchoat fm̃ semestre. ꝗ leges. ff. ad. l. a quil. ita vulneratus. et ad turpil. l. senatus. in fi. ad carbo. l. carboniañ. §. fi. et. l. se. et fa. j. de ꝑui. c. i. .x. si q̃ ꝗo. de ꝯ satis scp̃si. de elec. cũ ĩ cũctis. ĩ fi. ꝛ nunq̃d suspensiõe pendẽte valet collatio doctoratus facta per suspensum. cõstat q̃ iste nõ est casus in quo imprimatur caracter. Itẽ nec datur hoc officiũ ex impsso caractere. sed exptãte officij. et est quedã auctorizatõ et declaratõ qua declarat illũ etiam dignũ ad officiũ doctrine. et dat auctẽ vt doceat. puto igitur q̃ si suspensio erat occulta habeat auctoritatis datõnẽ. nec sit necesse iterari. secus si esset publica. facit de re iuḋ. ad ꝓbandũ. et q̃d ibi no. et vide qõ dixi. de here. si aduersus. ⁊ q̃d no. ĩ spe. de instru. edi. §. restat .x. quid si tabellio. /lãs hãc suspensionem irregularis
k Suspẽsuꝝ. vio/ nõ est de sen. excõ. is qui. li. vi. et dixi de excess. ꝓla. c. fi. Declarari debuissꝫ ad quẽ tunc spectaret collatõ siẽ factũ fuit. s. e. ꝓ. de sta. mo. ca. i. x. abbate. Est sciẽdũ q̃ aliqui ꝓferũt auctẽ ap. vt arcꝯ. bonoñ. aliqui de cõsuetudine. aliqui de iure ꝓũi fm̃ hosti. qui no. in sum. e. ti. §. pe. in prĩ. q̃ vbi aliud nõ apparet eꝑus cũ capl̃o ꝯ faciet. alle. e. t. q̃a. x. verũ paruꝫ facit et marime ponderata decre. ij. e. t. et ipius supsciptõe puto q̃ in studio isto cum ex ꝑuilegio aplico dato ab honori o tercio arcꝯ. hoc faciat deuolueretur ad papã. de cõces. ꝑbẽ. qꝛ diuersitatẽ. ſz qꝛ ꝗ aliud priuilegiũ aplicũ mortuo vel absente arcꝯ. eꝑus et capitulũ exercẽt officium ipsi succederent. et idem esſz vbi arcꝯ. ꝓfert vel alius de ꝓsuetudine vel de iure. quia supior supleret. e. t. c. ij. ĩ ſẽ. i. Quid de officiali arcꝯ. dico q̃ ipe suspensus est nõ arcꝯ. nisi ratũ habuisset. de elec. si cõpromissarius. §. porro. li. vi. /pes xpiani ꝓpescere debẽt sar

Edit. quidã prici racenos subiectos sibi ab inuocatõe publica noĩs machometi et a peregrinatõne quã facere solẽt ad sepulcrũ ipsi⁹. Et ꝑma ꝑs ponit duplicẽ sarracenoꝝ excessum quem sed̃a corrigi precipit. ibi. cum aũt.

ii Offensaꝝ. que dissimulãda nõ est. e. ti. in nõnullis.

n Seorsum. puta qꝛ totã vnã traꝝ villam vel populatõem tenerent sub ꝓncipe xpiano vel hñt vnã extremitatem terre vel prouchie ꝓmixtĩ. q̃a in qualibet ꝑte ciuitatis cohabitãt xpiani q̃dlibet istoruꝫ fertur esse in arrogonia ⁊ diuersis ẽtris hyspanie.

o Sarraceni. qui dñt a xpianis publice distinguí per habitũ. e. ti. in nõnullis.

p Babula. et habui a reuerẽdo viro antiquo domino Johanne thezaurario q̃ fuit captiuus eoꝝ ꝗ quadriennũ. q̃ erratũ est in vocabulo. q̃a duo hñt genera sacerdotũ. primi in singulari vocantur soqui. in plũ vocantẽ soqua et isti sunt vꝛoꝛati et manẽt in mesquitis. secũdi vocãtur albages. et isti ꝓũiter nõ sunt vꝛoꝛati et relinquũt mundũ et sic diuersi sũt a ꝑmis in habitu et alijs siẽ apud nos religiosi a secularibus clericis. et isti semel accedunt ad sepulcrũ machometi. et quilibet in mesquita hꝫ vnum sacerdotẽ de primis. et vnũ ministrũ qui vocatur vecten q̃d sonat ꝓco qui supplet defectũ cãpanaꝝ q̃s ꝯ sarraceni multũ ꝓmẽdet. qꝛ tũ xpiani in eis hñdis ꝑuenerũt nolunt eis vti. Illius preconis officiũ est. quia hꝛis de quib⁹ ĩfra ꝯ ascendit turrĩ mesquie quadratã in qualibet ꝑte sui fenestrã magnã hñtem. et ad illaꝝ quamlibet clamat alta voce obturatus auribus cũ digitis vt vox fortius resonet ĩ sua lingua xba ꝯ sonãtia nil aliud posse nisi deꝰ ⁊ machometus eius nuncius. venite ad oratõem faciendam in reuelationẽ peccatoꝝ vr̃oꝝ. Et postea submittit. legalip iste halla. q̃d est dicere. non est alius victor nisi solus deus. et hec xba omnes milites sarraceni portant in scutis suis. et adhuc submittit. deus est omnipotens. Hore autem quibus ꝯ facit de quibus infra sequitur sũt q̃nq̃. Prima est in aurora. quã vocãt calcazobb. q̃d est dicere oratio matutinalis. et forte hec fuit causa errꝛis huius verbi fm̃ eum male recepti cũ ab illo precone ꝓfertur. Secũda hora ẽ in ẽ cijs. Tercia in vespis. Quarta in cõpletorio que resonat in cenã. Quinta in crepusculo noctis. q̃ sua lingua resonat in tenebris. et q̃libet istarũ horarũ sarracenĩ faciũt certas genuflexiõnes. sicut de sero nos facimus ad laudẽ xginis.

honorẽ tribuere memoratum districte precipimus vt quoscunq̃ ab eis de cetero hmõi recipiẽtes bonorem iuramẽto prius astrigat ne vltra tria milia thuroñ. argenteoꝝ in solemnitate circa hmõi doctoratũ aut magisterium quomõlibet adhibenda expendant ipsos nihilomi⁹ nisi forsan notabilis ꝓditõis extiterit vt infra summam predcãꝫ hmõi moderentur expense efficaciter, exhortantes. ac si hoc illorũ ꝓgruere statui viderint iuramentũ exigẽtes ab eis q̃ certos ĩfra sũmaꝫ prefatam taxandos ab ipis expensarũ termios

non excedant. Si quis autẽ pontificali etiã dignitate ꝑfulgẽs nõ recepto ꝑ̃us iuramento ꝑfato honorẽ cuiq̃ tribuerit supdictũ a collatõne magisterij seu doctoratus cuiuslibet per sex menses sequẽtes eoip̃o nouerit se suspensuꝫ.

De iudeis et sarracenis

Edit quidẽ in offensaꝝ diuini noĩs et opprobrium fidei xpiane q̃ in quibusdã mundi partibus principibus xpianis subiectis in q̃bus interdum seorsũ interdum vero ꝓmixtim cũ xpianis habitant sarraceni sacerdotes eorum zabula